

ПОЗНАВАТЕЛНА СФЕРА НА ЛИЧНОСТТА. ВНИМАНИЕ.

СТРУКТУРА НА ВНИМАНИЕТО.
ВИДОВЕ ВНИМАНИЕ. ОСНОВНИ
СВОЙСТВА НА ВНИМАНИЕТО.

Доц. С. ЦВЕТКОВА, Д.ПС

ПОЗНАВАТЕЛНА СФЕРА НА ЛИЧНОСТТА.

Внимание

В психичната дейност вниманието заема особено място. То се явява регулиращ и организиращ психичната дейност механизъм и без притежава познавателен характер, обезпечава протичането на познавателната дейност.

- Вниманието се определя като будност на съзнанието за извършване на всяка дейност.
- Вниманието е насоченост на психиката към външни стимули и към вътрешни състояния. То регулира, контролира и организира протичането на психичната дейност.

ВИДОВЕ ВНИМАНИЕ

- **Неволево внимание.** Често се нарича първично, за разлика от вниманието за абстрактни стимули, което се нарича вторично или производно внимание.

То е първично в еволюционен и онтогенетичен смисъл на първо възникнало.

- Този вид внимание има вродена програма, някои изследователи го извеждат от ориентировъчния рефлекс.
- Проявите на неволевото внимание са *наситени*, *краткотрайни* и провокирани от усещания или възприятия, т. е. от външни фактори. В еволюционен план неволевото внимание е предназначено да подготви субекта за реагиране на динамични външни събития
- Когато ефектът на новост на промяната се изчерпи, а това става за няколко секунди, настъпва т. нар. *хабитуация* (привикване), когато източника на промяна вече не удържа върху други обекти.
-
- Тъй като е **вроден автоматизъм**, *първичното внимание* действа принудително и не се поддава на обучение, а също не се и отучва.

ВОЛЕВО ВНИМАНИЕ

- Действието на волевото внимание е вторично по отношение на неволевото внимание.
- Това внимание се провокира от интересите и мотивацията на субекта и става по ефективно с упражняването му.
- Волевото внимание е силно диференцирано в проявите си за разлика от неволевото.
- Волевото внимание е пригодено да регулира хода на абстрактни ситуации.
- От друга страна волевото внимание може да участва като механизъм на реализация на сложни волеви действия и да се превърне в *умение да се внимава* в

- Това внимание се провокира от интересите и мотивацията на субекта и става по ефективно с упражняването му.
- Волевото внимание е силно диференцирано в проявите си за разлика от неволевото.
- Волевото внимание е пригодно да регулира хода на абстрактни ситуации.
- От друга страна волевото внимание може да участва като механизъм на реализация на сложни волеви действия и да се превърне в *умение да се внимава* в

ПОСЛЕВОЛЕВО ВНИМАНИЕ

- Този вид внимание се появява, когато субектът развие силна положителна мотивация за някакъв вид дейност.
- В началото, докато индивидът се “вработва” в ситуационния ред на конкретната дейност, той се самопринуждава, а след това усещането за полагане на усилия изчезва и съсредоточаването става леко, но продължително.

НАВИЧНО ВНИМАНИЕ.

- Това е автоматизирана връзка между определени външни или вътрешни (фрагменти на вътрешна реч, емоционален нюанс и пр.) стимули, която предизвиква непреднамерено фокуса на вниманието върху тях.
- Този вид внимание се разглежда като навичен компонент на определени умения.

ОСНОВНИ СВОЙСТВА НА ВНИМАНИЕТО

Общи свойства на вниманието:

- *Насоченост*
- *Избирателен характер*
- *Съсредоточеност на вниманието*

- **Фокус и периферия**
- **Обем**
- **Концентрация**
- **Превключваемост**
- **Разпределяемост**
- **Устойчивост**
- **Повлияване от инструкция**

